

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

מהגרי עבודה: מיתוסים ועובדות

העובדות	המיתוס
משרד התמ"ת: "מספר העובדים הזרים ששהו בישראל בסוף שנת 2008 נאמד בכ 215 אלף, בהם כ 97 אלף (45%) עובדים זרים ששהו בישראל ללא היתר עבודה". ¹	בישראל בין 300,000 ל-1,000,000 מהגרי עבודה ללא היתר.
מספר ההיתרים להעסקת מהגרי עבודה נמצא בעלייה מתמדת והוא המקור העיקרי לגידול באוכלוסיית המהגרים בישראל. למעשה, בעוד שאחוז השוהים ללא היתר היה במגמת ירידה והתייצב על 45% בארבע השנים האחרונות, הרי שמספר ההיתרים בשנים אלה גדל בכ- 20% (ראו תרשים).	הממשלה מעוניינת בצמצום מספרם של מהגרי העבודה.
מהגרי העבודה משלמים "דמי תיווך" שגגבים מהם בניגוד לחוק בסכומים הנעים בין 3,000-30,000\$. מרביתם מרוויחים פחות משכר המינימום הקבוע בחוק. ²	מהגרי עבודה עושים המון כסף.
על פי נתוני מנהל החינוך וטיפות החלב נולדו וחיים בישראל פחות מ- 2000 ילדי מהגרי עבודה, מהם 1,200 משולבים במערכת החינוך הישראלית. ³ ילדים שקיבלו מעמד בהסדר ממשלתי משנת 2006 השתלבו היטב בחברה הישראלית וחלקם אף משרתים כיום ביחידות מוסחרות בצה"ל.	מתן מעמד לילדי מהגרי עבודה מאיים על אופייה היהודי של המדינה.
מרכז המחקר של הכנסת ליו"ר וועדת עובדים זרים: ⁴ פליינג ויזה: "לוועדה נמסר כי היו מקרים שהקונסולים סירבו לאשר את מתן האשרה לעובד מסוים בטענה שהעובד אינו מתאים בשל לדוגמא, העדר ידיעה בסיסית בשפה האנגלית, ומשרד הפנים לחץ לאישור מתן האשרה לאותו עובד." דמי תיווך: "בנוסף על השאלות הנשאלות בראיונות לפי הקריטריונים בשגרירות ישראל בנפאל, נשאלו המועמדים לעבודה שאלות על דמי תיווך שהם התבקשו לשלם בשביל לעבוד בישראל... יש לציין כי הופעל לחץ על עובדים מקומיים בשגרירות ישראל בנפאל להפסיק את התחקור המקיף של המועמדים לעבודה." גיוס עובדים: "נקבע כי גיוס עובדים זרים לעבודה בישראל ייעשה באמצעות ארגון ההגירה העולמי (IOM)... עד כה העיכוב מצד ממשלת ישראל ... מונע את ההתקדמות במשא ומתן עם הארגון ואת תחילת הסדרת הבאת עובדים זרים באמצעותו בהתאם להחלטות הממשלה."	הממשלה מעוניינת בהגירה מוסדרת ובמניעת תופעות של פליינג ויזה, גביית דמי תיווך והפרות זכויות בעבודה.

¹ רוני בר-צורי, עובדים זרים ללא היתר שגורשו מישראל בשנת 2008, מינהל מחקר וכלכלה, משרד התמ"ת, מאי 2009.
² סדרה נרחבת של סקרים ופרסומים מעידה על כך. ראו למשל, רוני בר-צורי, עובדים סינים המועסקים בישראל ללא היתר, מינהל מחקר וכלכלה, משרד התמ"ת, יוני 2005, שם דווח כי 84.5% מהעובדים הסיניים שהועסקו בהיתר הרוויחו שכר הנמוך משכר המינימום לשעה וכי 98% מעובדים אלה שילמו במוצק \$10,000 בדמי תיווך; מרכז המחקר של הכנסת משנת 2007 מדווח על דמי תיווך של \$9,000 במוצק לעובדי חקלאות (גלעד נתן, החלטת הממשלה להגדיל את מסכת העובדים הזרים בענף החקלאות, מרכז המחקר של הכנסת, 23.01.2007); סקר שערך ארגוני זכויות אדם בקרב עובדי בנין בשנת 2007 מצא כי דמי התיווך בתחום הבנין עלו ל-\$18,000 (יונתן ברמן, חירות בע"מ, מוקד סיוע לעובדים זרים וקן לעובד, אוגוסט 2007) ואילו דיווחים עדכניים של קו לעובד מעידים כי דמי תיווך עלו עד ל-\$30,000 בבנין, ועומדים על ממוצע של \$8,000 בסיעוד.
³ על פי נתוני מסי"ה – מרכז סיוע ומידע לקהילה הזרה של עיריית ת"א (ספטמבר 2008)

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

העובדות

המיתוס

מרכז המחקר של הכנסת: "העובדים מגיעים לישראל באשרה ולאחר ששילמו דמי תיווך לא חוקיים, אף שבפועל אין עבודה המחכה להם כאן. גירושם של עובדים שלא שהו בישראל אפילו שנה, וודאי שלא 63 חודשים, תוך הגעתם לישראל של עובדים נוספים כל העת, מעיד על אוזלת ידן של רשויות האכיפה ועל יישום מדיניות "הדלת המסתובבת".⁵

הדרך לצמצום מספר המהגרים השווים ללא היתר: גירוש.

דו"ח ממשלתי קבע כי "מרבית הזרים אינם נקשרים להפרות חוק וסדר ציבורי."⁶ למעשה, מהגרי עבודה הם פגיעים במיוחד לפשיעה כנגדם.⁷

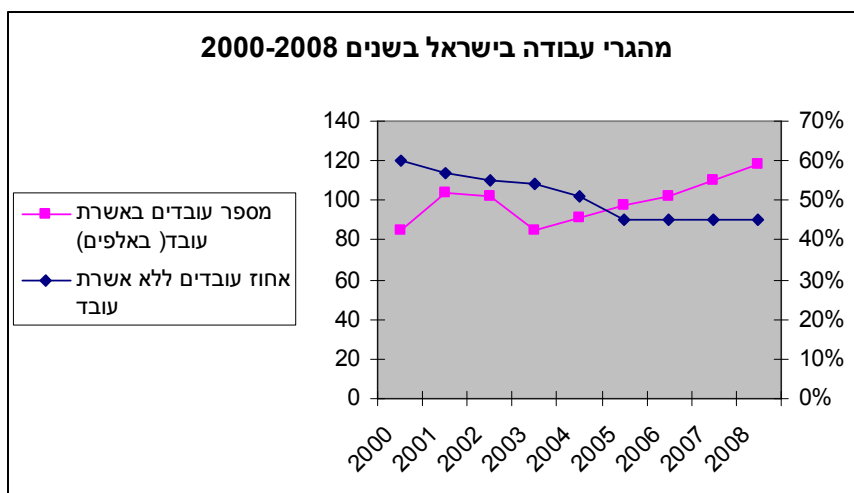
שיעורי הפשיעה בקרב מהגרי עבודה גבוהים.

סקר שנערך בקרב קורבנות סחר לזנות הראה כי מרבית לקוחות תעשיית המין הם ישראלים.⁸

העובדים הזרים הם המקור לשגשוג תעשיית המין.

- באופן היסטורי הגירה הביאה לצמיחת המשק הישראלי ולשגשוגו. המהגרים הם על פי רוב צעירים, בריאים, בעלי מוטיבציה גבוהה לעבוד ולהצליח ונכונות עצומה להשתלב.
- ישראל נחשבת בעולם כסיפור הצלחה של קליטת עלייה ואף מייצאת את הידע למדינות אחרות.
- אוכלוסיית העולם המערבי מזדקנת ואחד הפתרונות הנדונים בהקשר לסוגייה זו הוא עידוד הגירה חיובית..

הגירה היא נטל על הכלכלה.

מקור: רוני בר-צורי, עובדים זרים ללא היתר שגורשו מישראל בשנת 2008, מינהל מחקר וכלכלה, משרד התמ"ת, מאי 2009.

⁴ גלעד נתן, טיפול משרד החוץ בסוגיות הקשורות לעובדים זרים (מכתב עדכון) לחבר הכנסת יעקב כץ, יו"ר הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים, מרכז המידע והמחקר של הכנסת, 18.05.2009.

⁵ גלעד נתן, בחינת הרפורמה בהעסקת עובדים זרים בענף הסיעוד, מרכז המחקר של הכנסת, 11.12.2008.

⁶ רוני בר צורי, עובדים זרים ללא היתר, בישראל, 1998, מינהל מחקר וכלכלה, הרשות לתכנון כח אדם, משרד העבודה והרווחה, עמ' 47.

⁷ ראו למשל, רוני בר-צורי, עובדים סינים המועסקים בישראל ללא היתר, מינהל מחקר וכלכלה, משרד התמ"ת, יוני 2005, עמ' 24: 31% מהעובדים הזרים מסין השיבו שבמהלך שהותם בישראל הם נפגעו מעבירות שמרביתן בתחום הביטחון האישי - עבירות של אלימות, רכוש ורמאות. וכן, ליאור בן דוד, עבירות מין כלפי מהגרות עבודה, מרכז המחקר של הכנסת, 17.01.2005.

⁸ נעמי לבנקרון ויוסי דהאן, אשה עוברת לסוחר, מוקד סיוע לעובדים זרים, 2003.